

Friedmann Bernát, a tiszsaeszlári védő

Budapesten nemrégiben meghalt dr. Friedmann Bernát, a tiszsaeszlári híres védő. Az alábbi ismertetést érdekessé teszi az a körülmény, hogy annak írója, az Új Kelet szatmári tudósiója éveken keresztül az elhunyt kriminalista környezetében élt.

Friedmann Bernáttal a XIX. század második felének klasszikus tudású magyar büntetőjogászai közül az egyik legismertebb és legelismertebb tekintély szállott sirba. A magyarországi ügyvédi kar egykori doyenje, mint a világhírű tiszsaeszlári pör egyik védőügyvéde, szerzett magának 1883-ban olyan tekintélyt és világszerte ismert nevet, amelynek jócsengése megmaradt egy patriarchális hosszú életen keresztül és úgy a kriminalisztikában, mint a zsidó nép történetében is maradandó emléket biztosít egykori védőjének.

Azt, hogy miként jutott annak idején dr. Friedmann Bernát abba a helyzetbe, hogy bekapcsolódjék a hírhedt vérvád-perbe, megtudjuk Eötvös Károlynak, a tiszsaeszlári zsidó vádlottak nagyemlékeztető fővédőjének „A nagy pör” című művéből. Eötvös könyvében jellemzést is találunk a most elhunyt kiváló zsidó büntetőjogásról. Eötvös Károly leírja, hogy kollégája, Horánszky Nándor 1883 február 9-én lemondott társvédői tisztéről, mert a zsidóellenes közhangulat nyomása következtében politikai pártja kényszerítette erre, hogy politikai lehetőségét reményelt miniszteri kinevezésének esetére megőrizhesse. Ekkor az országos izraelita központi iroda részéről kérdést intéztek Eötvöshöz, hogy elfogadjá-e védőtársul dr. Friedmann Bernátot. Természetesen elfogadta. Azt, hogy miért, így magyarázza: „Kiváló tehetség, jeles jogász s rokonszenves egyéniség. Nagy büntügyi gyakorlata volt már a fővárosi bíróságok előtt s a zsidók úgy vélekedtek róla, hogy az ország zsidó választású ügyvédei s jogászaik közt ő mindenesetre a legelső egyike.”

Mindenesetre dr. Friedmann Bernát nagyon jelentékeny kriminalista lehetett, ha az országos iroda választása éppen ráesett. Azonban érdekes tünet, hogy nemcsak a legnagyobb stílusú bűnügyek hősei választották őt előszeretettel védőjükül, dr. Friedmann Bernát dédelgetett kedvence volt a magyar arisztokrata köröknek is. De a tiszsaeszlári vádlottak védelmének elvállalása miatt jónéhány mágnás család megvonta tőle bizalmát.

Friedmann Bernát azonban nem törődött a következményekkel. Lelkesedéssel csatlakozott Eötvös Károly védelmi művéhez és alaposan kivette részét a zsidó becsület megmentésének nehéz munkájában. Eötvös Károly így karakterizálta Friedmann Bernát védői szerepét: „Nem csalódtunk. A tárgyalás egész folyamán fáradhatatlan szorgalommal, nagy buzgósággal és jeles sikerrel végezte védői tisztét. A kérdéseknek inkább jogi és törvényességi oldalát képviselte s oly szerencsés módon, hogy valószínűleg a közönség zsidógyűlölő része se haragudott rá, sőt még rokonszenvezett is vele.”

E sorok írója 1903-tól kezdve több éven át dr. Friedmann Bernát egyik joggyakornoka volt és így alkalma nyílt években át az akkor hatvanon felüli, egyébként fiatalos buzgalommal dolgozó híres védőügyvéd egyéniségét és munka-módot megismerni. Okos barna szeméből világos judicium, mély emberismeret és sokszor elbájoló kedvesség sugárzott. Ha beszélt, tömör mondatai mint epigrammok hangzottak el és világosságot terjesztettek. Meglátott rajta, hogy született szónok, aki a legkönnyebben a lehető legkevesebb szóval tudja kifejezni gondolatait.

Abban az időben, amikor mellette dolgoztam, a fiatalabb nagyhírű kriminalistáknak már egész vezérkara szerepelt a fórumon. Akkor dr. Friedmann Bernát már tul volt maga-

san ivelő pályájának zenitjén. És még valami nyomasztó testi fogyatkozás nyilvánult meg nála akkoriban: nagyot hallott. Mégis elérte, hogy a híres Eránosz-Gennari bűnperben őt bizta meg a vádlott a védelem ellátásával. Az volt a vád, hogy a dúsgazdag dr. Eránosz István budapesti ügyvédet Gennari Italo olasz vivómester a spiritizmus misztikus eszközeivel teljesen hatalmába kerítette, halálba kergette és vagyonát megszerezte. A híres védő a főtárgyaláson fálbaja miatt közvetlen a bírák asztala mellett kapott helyet, hogy megértse az elnök szavait. Egy ügyvédjelölt állandóan jögyezte a tárgyalás menetét és csak így tudott a nagy kriminalista résztvevni az ügy tárgyalásában.

Ami Friedmann Bernát zsidóságát illeti, a

Nagykároly végleg Szilágymegyében marad

Két-három év múlva új megyebeosztás lesz Északromániában

(Zalau-Zilah, október 29. Az Új Kelet tudósítójától.) Az új megyebeosztás szerint, mint ismeretes, Szilágymegye jelentékenyen megnagyobbodik. A legjelentősebb területi gyarapodást az eddigi Szatmármegyéhez tartozott nagykárolyi járás odacsatolása jelentette. Szatmármegye volt székhelyének átcsatolása körül igen sok nézeteltérés robbant ki az érdekelt vármegyék közvéleményében. Ma már azonban elémultak a tendenciózus és ellentmondó híresztelések. Szilágymegye megnagyobbodása befejezett tény. A zilahi prefektúra már megtette a szükséges lépéseket, hogy a hozzácsatolt új területek általános és közigazgatási ügyeinek vezetését átvegye.

Nagykároly, az évszázados jogaiban megbántott megyeszékhely, látszólag belenyugodott ebbe az új intézkedésbe. Sőt arra a hírre, hogy a nagykárolyi járást visszacsatolják Szatmármegyéhez, a napokban tiltakozó gyűlést tartottak és kimondták, hogy teljesen meg vannak elégedve az új megyebeosztás intézkedéseivel. Ez a határozat kétségtelenül a megbánott önérték műve volt. Nagykároly ugyanis nem akar harmadik helyre szorulni Nagybanya-

hires tiszsaeszlári védő zsidó volt budapesti és lipótvárosi értelemben. Életfelfogása az asszimiláció körébe vágott. Rituálékát nem ismert, könyvtárában Zangwill „Kinder des Ghetto”-ja mellett egyetlen héberbetűs könyvet találtam, az új testamentumot héberre fordítva, az Angol Bibliatársulat kiadmányát. A zsidó reneszánszban nem hitt. A héber nyelvről ez volt a véleménye: „Hiába galvanizálják, sohasem fog az a nyelv feléledni”. Vezetőembere volt azonban a báró Hirsch-féle jótékony alapítványnak és érdeklődött a pesti neológ hitközség ügyvezetése iránt is. Hogy később nem revideálta-e husz év előtti felfogását, nem tudom. Mindenesetre egy nagy zsidó szállott vele sirba, aki fiatalabb éveiben a zsidó ügynek elévülhetetlen szolgálatot tett. Dr. Stern Mór

val szemben abban a megyében, amelyet eddig ő irányított. Vannak azonban gazdasági okai is annak, hogy Nagykaroly nem kívánja a visszacsatolását. Szilágymegyében ugyanis és a most odakerült gazdag Érmelléken Nagykaroly vezető-szerephez fog jutni és ha nem is lesz megyeszékhely, de minden bizonnyal középpontja lesz a megye ipari és kereskedelmi életének. Ezek miatt nyugodott bele Nagykaroly abba, hogy a sokkalta jelentéktelenebb Zilah diktáljon neki.

Hire jár azonban, hogy a határmenti vármegyék közötti versengés nemsokára újból feléled. Dragos Teofil dr. nagybanyai képviselő, aki Nagykarolyt és Szatmárt elűtötte a megyeszékhelytől, szűkebbkörű híveinek kijelentette, hogy egy-két éven belül Északrománia területén új megyebeosztás lesz. Az új megyebeosztás elsősorban Máramarosmegyét fogja érinteni, amelynek ötvenhárom községét részben a Nagybanya székhellyel megalakuló Alsómáramarosmegyéhez, részben pedig az új Szatmármegyéhez kerül. És ennek az új Szatmármegyének előreláthatólag Nagykaroly lesz a székhelye. (f.—m.)

Nyilvános megvitatásra kerül a bícsérdizmus

Az egészségügyi vezérigazgatóság rendelte el a vizsgálatot. A brassói tárgyalásra beidézik az ismertebb vegetáriánusokat

(Cluj-Kolozsvár, okt. 29. Az Új Kelet tudósítójától.) A bukaresti egészségügyi vezérigazgatóság, mint röviden jelentettük, elrendelte, hogy a bícsérdizmus néven ismert erdélyi vegetáriánus-mozgalom ügyében szakértői vizsgálatot folytassanak le, minthogy a vezérigazgatósághoz több panasz érkezett arra vonatkozólag, hogy ez a mozgalom már túllépi a szokásos vegetáriánizmus kereteit és olyan tulzásokba téved, amelyek állítólag már eddig is több áldozatot követeltek. Különösen egy esetet hoztak fel, egy temesvári gyárimunkásnak az esetét, aki néhánynetes bícsérdista kura után meghalt. Az egészségügyi vezérigazgatóság anélkül, hogy ebben a kérdésben előzetesen állást foglalna, megakarja hallgatni egy az orvosszakértőket, mint a bícsérdizmusnak azokat a követőit, akik személyes tapasztalataik nyomán adhatnak felvilágosítást a bícsérdizmus előnyeiről, vagy esetleg hátrányairól.

Tekintettel arra, hogy Bícsérdi ellen állítólag feljelentések is történtek, úgy tervezik, hogy egy nagyszabású nyilvános tárgyalás keretében vizsgálják meg a mozgalom természetét. Egész Erdélyben nagy érdeklődés mutatkozik a bícsérdizmus nyilvános megvitatása iránt és értesülésünk szerint az érdeklődő orvosokon kívül Bícsérdi számos híve, köztük társadalmi szerepet játszó személyiségek is meg fognak jelenni a tárgyaláson, amelyet előreláthatólag Brassóban fognak megtartani. A Bícsérdit követő vegetáriánusok száma Erdélyben már is több ezerre becsülhető, akik személyes ügyüknek tekintik a bícsérdizmust és feltétlenül elégtételt kívánnak szolgáltatni a meghurcolt Mesternek.

Munkatársunknak alkalma volt a készülő Bi-

csérdi-perről több ismert vegetáriánussal, ügyvédekkel, kereskedőkkel és tanárokkal beszélgetést folytatni, akik kivétel nélkül kijelentették, hogy a brassói tárgyalás csakis Bícsérdi felmentésével végezhető.

— Nézzem itt körül szerkesztő ur — mondotta egy ismert kereskedő, miközben a kolozsvári vegetáriánus étteremben ültünk, ezek az emberek valamennyien intelligens, józan, értelmiségű foglalkozást űző egyének és akármelyiket megkérdézheti, mindegyik a legnagyobb elismeréssel fog megemlékezni a husznélküli étkezés előnyeiről. Tessék, ott jobboldalt egy ismert író ül. Bizonyára Ő is jól ismeri. . . Amott egy devizőr, akit igazán nem érhet az a gyanu, hogy pénzhiány készítette a növényevésre. . . De megkérdézheti akármelyiket. . .

— Miről van szó? — tolja közelebb a székét egy ügyvéd a szomszédasztaltól.

— A brassói perről — válaszol asztaltársam.

— Ugyan! — legyint kezével az ügyvéd és nagyot kacag. — A legnagyobb nyugalommal nézünk elébe. . . Ugy látszik, a mérszárosok intrikálnak.

Megtudom, hogy innen Kolozsvárról is többen leutaznak a tárgyalásra. Kérdezem, milyen bizonyítékokat visznek.

— Én a háziasszonyt, — mondja az egyik — aki bizonyítani fogja, hogy amióta nem eszem húst, nagyszerűen tudok aludni. Délelőtt tizig is alig tud felkelteni.

— Én az orvosomat. Amióta főzéléből élek, egyszer sem szerepelek a könyvében. Azelőtt minden héten ott voltam nála a gyomrommal.

Nagyezerü hangulat az egész vonalon. Ugy látszik, Bícsérdinek nyert ügye van. . .

A hatszáz

A Népszövetség elhárított den évben kiválogatja a hatszáz legjobb és érdekes feladat. Mindenekelőtt az volna a jó könyv fogalmát megfogalmazó? Az e, amelyik elszórtokat tart be és szociáldik, vagy megfordítva? tétá ugy definiálna a jó az, amelyik szociális ir meg, vagy amely szociális igazságot, menve, feltétlenül kizárja azokat, amelyek, ha nek a kor szellemével,

Próbáljuk megunkaságnak a helyébe, amel hatszáz legjobb könyvévalahogy így osztályozz sabb, legértékesebb könyv Enchainements“ című elsősorban próbálja meg társadalmi és politikai a hatszáz könyv közé „Az Utolsó fejzet“ című a mai óriási idők fog keresztül. Nem ilyen kor pszichológiájába várázshagy“e. Feltétlenül Paul Géraldynak, en francia írónak, néhány sei, („Moi et Toi“) val dalom“ címen ismert szolult művészi értékek amelyeknek maradandó az a körülmény, hogy szűkebb miljöben játsza

A német irodalomb „Juarez és Maximilian Oper), Arthur Schnitzler Max Brod „Reubeni“ beriség utolsó napjai“ drámája, amelyben ben dalmak és az azt kövszindarabjai kerülnek tárbá. Az angolokból V írók közül elsősorban aki a „Vérző aréna“

könyvével a dél-latin vágja be a demokráci Unamuno könyveit Papini sokat hánytorga a mi összeválogatásun hevesvért ez a borza furcsa-e, hogy a a X lektuel, aki a terméségbevonja? Minden nézénk és helyet ad is ebben a galériában zárva előlünk, hogy pedig végül a hozzá feltétlenül a hatszáz Israti-nak, ennek a felfedezett román ír Haidouc“-ját és Ang az abszolút művészet igazságszolgáltatást is lom utolsó évi termé regényen kívül, alig amely ebben a soroz

Egy bizonyos: magas. Nem íródik egy esztendő alatt két tehát eleve el k ből alig marad ránk lyet klasszikusnak pedig éppenséggel s murkákban. Lehets — de akkor is leg mulva már meg leh Örlünk kell, ha o olyan szellemi alkotóvá örökítését ny

* Brassóban vesz és reklamáció képviselője, az EL

Kristály kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj
Szöveggyárak és kereskedők figyelmébe!
Festünk színtartóan bármilyen színre pamut, gyapju és műselyem fonalat. Fonalfehérités. Kereskedőknek adjusztálva.
Nagybani festésnél árendemény! 500
Telefon

A hatszáz legjobb könyv

A Népszövetség elhatározta, hogy ezután minden évben kiválogatja az öt kontinens könyvtárából a hatszáz legjobb könyvet. Mindenesetre szép és érdekes feladat, de kissé kétes értékű. Mindenekelőtt az volna ehhez szükséges, hogy a jó könyv fogalmát meghatározzuk. *Melyik könyv jó?* Az e, amelyik elsősorban művészeti szempontokat tart be és szociális szempontokkal nem törődik, vagy megfordítva? Egy abszolút modern esztéta úgy definiálná a jó könyvet, hogy jó könyv az, amelyik szociális igazságokat művésziessé tesz, vagy amelyik nem ír meg semmiféle szociális igazságot, de művészi. Még tovább menve, feltétlenül kizárná a jó könyvek csoportjából azokat, amelyek, bár művésziessé, de ellenkeznek a kor szellemével, vagyis reakcióssak.

Próbáljuk megunkat beképzelni annak a bizottságnak a helyébe, amely Genfben a legutolsó év hatszáz legjobb könyvét igyekszik kiválasztani. Mi valahogy így osztályoznánk: a szezon leghatálmassabb, legértékesebb könyve Henry Barbusse: „Les Enchainements” című két kötetes regénye, amely elsősorban próbálja meg az irodalomban a mai roppant társadalmi és politikai káoszt összefogni. Feltétlenül a hatszáz könyv közé soroznánk Knut Hamsun „Az Utolsó fejezet” című regényét, amely szintén a mai óriási időket fogja meg, apró egyéni életeken keresztül. Nem ilyen nagyméretű, de feltétlenül a kor pszichológiájába vágó mű Thomas Mann, „Varázshegy”-e. Feltétlenül megérdemli a kiválogatást Paul Géraldynak, ennek az újonnan felfedezett francia írónak, néhány munkája, különösen a versei, („Moi et Toi”) valamint a nálunk „Ezüstlakodalmom” címen ismert szindarabja. Ezek olyan abszolút művészi értékek, olyan mély emberi értékek, amelyeknek maradandóságából semmit nem von le az a körülmény, hogy az előbb említett műveknél szűkebb miljöben játszódnak.

A német irodalomból talán még Franz Werfel „Juarez és Maximilian”-ja, „Verdi”-je (Roman der Oper), Arthur Schnitzler „Elza kisasszony”-a, Max Brod „Reuben”-je, Karl Kraus „Az emberiség utolsó napjai” című grandiózus komplexum-dramája, amelyben benn van a világháború, a forradalmak és az azt követő évek, Ernst Toller új szindarabjai kerülnek bele a népszövetségi könyvtárba. Az angolokból Wels minden sora. A latin írók közül elsősorban bevennénk Blasco Ibañezt aki a „Vérző aréna” című nagy feltűnésteltető könyvével a dél-latin szellemi élet mezején elsőnek vágja be a demokrácia útját. Mellé még csak Unamuno könyveit állítanánk. Kétséges, hogy Papini sokat hánytorgatott Krisztusa szerepét-e a mi összeválogatásunkban. Kissé túlságosan is hevesvértű ez a borzaszajú olasz író. Vagy nem furcsa-e, hogy a XX. században még akad intellektuel, aki a természetudomány igazságait kétségbevonja? Minden körülmények között jól utána néznénk és helyet adnánk az új-orosz irodalomnak is ebben a galériában. Sajnos, annyira el van még zárva előlünk, hogy neveket nem említhetünk. Hogy pedig végül a hozzánk közelálló írókról beszéljünk, feltétlenül a hatszáz könyv közé sorolnánk Panait Israti-nak, ennek a különös körülmények között felfedezett román írónak Kira Kiralináját, „Les Haidoucs”-ját és Anghel nagybácsiját, amelyekben az abszolút művészet mellett az abszolút szociális igazságszolgáltatást is megtaláljuk. A magyar irodalom utolsó évi terméséből, a készülő Szabó Dezső-regényen kívül, alig tudunk olyan értéket említeni, amely ebben a sorozatban megállná a helyét.

Egy bizonyos: ez a hatszáz szám nagyon magas. Nem íródik hatszáz abszolút jó könyv egy esztendő alatt. Az abszolút jó zsinórmértékét tehát eleve el kell ejteni. Hiszen évszázadokból alig marad ránk tíz-husz olyan alkotás, amelyet klasszikusnak nevezhetnénk. A mostani évek pedig éppenséggel szegényesek az igazán művészi munkákban. Lehetséges, hogy ezt a kiválogatást — de akkor is legfeljebb tíz százalékban — öt év múlva már meg lehet csinálni. De most még nem. Őrlünk kell, ha a legközelebbi években tíz-tizenöt olyan szellemi alkotás születik, amelyek maradandóvá örökítését nyugodt lelkiismerettel vállalhatjuk. (b. a.)

* Brassóban hirdetéseket, előfizetéseket felvevő és reklamációkat elintéző az Új Kelet brassói képviselője, az Elekes Hírlapiroda Str. Portii 32.

Egységes listával szavaznak a csehszlovákiai zsidópártok

A cionisták és konzervatívok megegyeztek a jelölésekben

(Ungvár, október 29. Az Új Kelet tudósítójától.) A négy év előtti országos választás tanulságain okulva, amikor is a pozsonyi ortodox iroda az antiszemita pártokkal paktált le és így egyetlenegy zsidó képviselő sem jutott be a prágai parlamentbe, arra készítette a csehszlovákiai nemzeti alapon álló zsidóságot, hogy mindent elkövessen az egységes zsidó lista érdekében. A cionisták által megindított tárgyalások jobb belátásra bírta a pozsonyi irodát, főleg azért, mert a nemzeti zsidók az egységes zsidó lista érdekében nagy koncessziókra voltak hajlandók.

A zsidópártok között most végleges megállapodás jött létre a választásokon való mihez-tartás kérdésében. Megegyezés történt arra nézve, hogy az összes erőket egyesítik, hogy a szavazatok közül egyetlen egy se vesszen kárba.

Megállapodás történt arra nézve, hogy egységes listával szavaz a zsidópárt egész Csehszlovákiában.

Már a jelölésekre nézve is megtörtént a megállapodás, hogy melyik helyet, melyik párt részére biztosítják. A jelöltekre nézve is nagyobbára megegyeztek már és összeállították a jelölőlistát, amely véglegesnek tekinthető. E szerint az első helyet illetőleg semleges személyben állapodtak meg, arra Reisz Gyula dr. pozsonyi ügyvédet jelölik. A második helyre a konzervatív zsidópártok jelöltje jut, ez Ungár Marek dr. Csehországból. A harmadik és negyedik hely a cionistáknak jut. A harmadik helyre Ferbstein Károly dr. eperjesi ügyvéd a jelölt, a negyedik helyre még nincs végleges megállapodás a jelölt személyét illetőleg. Az ötödik hely újra a konzervatívoké.

Hogyan lesz az árverésből zsidóverés

Harminctagu kampóskeresztes-csoport véresre verte a Szamosvölgyi vonat zsidó utasait

(Cluj-Kolozsvár, október 29. Az Új Kelet tudósítójától.) Tegnap reggel a Szamosvölgyi vasutvonalon olyan felháborító események zajlottak le, melyekhez hasonló jelenetekről két évvel ezelőtt volt hangos az ország és a külföldi közvélemény. Egy harminctagu kampóskeresztes különítmény végigverte a vonat zsidó utasait, megtámadta az állomásokon várakozó közönséget, azután pedig egy Dész melletti köz-ségben folytatták zsidóverő hadjáratukat.

Egy különös árverés

A hallatlan atrocitásnak érdekes háttere van, amely megdöbbentő fényt vet a régi királyságból idekerült egyes emberek mentalitására. Popa P. Vasile regáti bojár, akinek Lugoson selyemgyára van, Kolozsváron pedig többszörös háztulajdonos, a Dész-Beszterce-vonalmenti Bacza községben lakik gróf Zichy János egykori kastélyában. Valamilyen üzleti ügyből kifolyólag a kolozsvári Műasztalosárugyár végrehajtást kért Popa ellen, amit árverésnek kellett követnie. Az árverést október 28-ra tűzték ki, amelyen a királyi végrehajtón kívül megjelent a felperes-cég jogi képviselője és mérnöke is. De az árverést még sem lehetett megtartani, mert ahelyett, hogy az ügyet anyagilag rendezte volna, Popa P. Vasile olyan hallatlan trükkhöz folyamodott, amely páratlanul áll a jogi és mindennapi életben.

Apahida és Dész között

A dési sziguranca megállapítása szerint Popa P. Vasile az árverés megakadályozására Kolozsváron összetoborzott mintegy harminc tagból álló kampóskeresztes különítményt. Az antiszemita csoport a hajnali gyorsvonatra szállott fel kissé illuminált állapotban és már Kolozsvár pályaudvaron nyugtalanságba ejtették az utasokat ismeretes antiszemita dalokkal és zsidóellenes zajongásokkal. De komolyabb incidens nem történt csak Apahida után, amikor már nagyobb mennyiségű ital fogyott el. A társaság tagjai kisebb csoportokra oszolva járták be a fülkéket és sorraverték a zsidó utasokat. A vasuti személyzet tétlenül nézte az atrocitásokat, amelyek minden állomáson megismétlődtek. Dész pályaudvarán volt a legnagyobb verekedés, de itt sem avatkozott bele senki, sőt a szolgálatot teljesítő rendőr még csak jelentést sem tett az esetről fölötteseinek. Pedig ha ezt nem mulasztja el, valószínűleg sikerült volna elejét venni a később történt zsidóveréseknek.

Harmincnél több áldozat

Dészen ugyanis sok zsidó utas szállott fel a vonatra, akik a rettegő vásárra igyekeztek. Ezeket a gyanútlan embereket támadták meg a kampóskeresztesek Dész és Bacza között. A

véresrevert zsidók száma meghaladja a harmincat, akik közül azonban a nagy pánikban csak hétének sikerült eddig megtudnunk a nevét. Súlyos sérüléseket szenvedett Mózes Lipót, Weinberger József, Schnabel Jakab dési kereskedők, Friedmann Mendel, Legmann Mózes rettegi lakos. Legkegyetlenebbül verték össze Goltz Mihály dési kereskedőt, akinek befogták a száját, hogy segítségért ne kiabálhasson. Léb József budatelki lakosnak a kezét törték el a verekedők. Az áldozatok igazán nem tudták, hogy mindez a Popa P. Vasile jóvoltából esett meg rajtuk, aki meg akarta akadályozni egy kolozsvári cég követeléseinek törvényes behajtását.

Meghúsihtják az árverést

Pedig megakadályozta. Baczára érve a Műasztalosárugyár képviselői, akik ugyanazon a vonaton utaztak, a kastély előtt hatalmas tömeget találtak összecsdülvé. A lakosság kérlette őket, hogy ne lépják át a kaput, mert életveszélyben forognak. A zsidóverő kampóskeresztesek ugyanis Popa P. Vasile vendégei és kijelentették, hogy zsidó vagy magyar élve ott nem fog árverezni. A cég emberei mégis betértek az udvarra és megindították a hivatalos aktust. Erre néhány fiatal ember elállotta a kaput és nem engedte, hogy bárki is betegye a lábát az árverés színhelyére, sőt Herzmann Mór dési kereskedőt tetteg inzulálták. A többiek pedig az árverés lefolytatását fenyegették meg életveszélyesen, úgy, hogy hiábavaló hosszás tárgyalások után a királyi végrehajtó kénytelen volt jegyzőkönyvbe foglalni a történeteket és az árverést felfüggesztette.

A dési sziguranca erőes közbelépése

A Műasztalosárugyár képviselői Dészen jelentést tettek az esetről. Crisan vármegyei prefektus utasítására Bideanu Axente szigurancafnök Manzat titkár kíséretében azonnal leutazott Baczára és bevezette a legszigorubb vizsgálatot. Kihalgatták a verekedő fiatalembereket, akik éppen nagy lakomával ünnepezték a nap diadalmas eseményeit. A nyomozás megállapította, hogy Popa P. Vasile előre megfontolt szándékkal rendezte a baczai botrányt, habár a vasuti verekedéshez csak közvetve járult hozzá. Éppen ezért állami és közrend elleni kihágás címén eljárást indítottak ellene. Bideanu szigurancafnök és Manzat titkár energikus közbelépése megakadályozta, hogy a kampóskeresztesek megsemmisítsék azt a 120 hektó újbort, amely egy másik bitelező javára van lefoglalva. Ugyancsak az ő intézkedésükre történt, hogy a vonatot, amellyel a zavargók visszatértek Kolozsvárra, erős csendőri készség szállotta meg. Ez azonban sajnos, nem tudta megakadályozni, hogy egy dési kereskedőt ne inzuláltjanak. A kötelesség mulasztó dési rendőr ellen fegyelmi eljárást indítottak.

Cluj telefon 00

TUNGSRAM A legjobb villanylámpa Mindenütt kapható!

Palesztina közigazgatása a mandatárius bizottság előtt

A zsidó bevándorlás gazdagítja Palesztinát

(Gent, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség mandatárius bizottsága október 26-án a Népszövetség angol megbízottja Ormsby Gore jelenlétében tárgyalta a Palesztina és Transzjordánia közigazgatásáról szóló jelentést.

A brit delegátus felvilágosítást adott a közigazgatási problémáról és az újabb bevándorlásról. Kijelentette, hogy a mandatárius hatalom mindig azon igyekezett, hogy a közigazgatásban alkalmazott tisztviselők nemzetiségei tekintetben olyan arányban neveztesse ki, amely megfelel a lakosság különböző nemzetiségi arányának. Kifejtette, hogy a bevándorlás által és pedig nemcsak a dolgozók bevándorlásával, hanem a tőke és ipar bevonulása következtében az ország gazdagodott.

1924-ben 12.858 zsidó vándorolt Palesztinába. A más nemzetiségekkel együtt ebben az évben 13.553 volt a bevándorlottak száma.

A bevándorlást különösen abból a szempontból ellenőrizték, nehogy túltengő bevándorlás veszélyeztesse az országban élők egzisztenciáját. A mezőgazdaságban a zsidó bevándorlók eleinte nagy nehézségekre bukkantak, minthogy ezt a foglalkozást azelőtt nem űzték, azonban gyorsan beleléptek magukat a különböző mezőgazdasági ágazatokba és ma már teljesen kielégítő eredményeket érnek el.

A bizottság folytatólagosan tárgyalja a palesztinai és transzjordániai jelentést és egyúttal az Agudasz Jiszráél és palesztinai arab executive peticióit is tárgyalás alá veszi.

Jugoszláv-albán konfliktus egy titokzatos gyilkosság miatt

Albán bandák elraboltak egy autót és utasait, a kísérő csendőrt agyonverték

(Belgrád, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A délszerbiai Dibra melletti országoton titokzatos eset történt. Blazics Milán Ochrid járási főnöke és Milosevics tanár egy autóban Dibra felől Ochridba utaztak és az uton nyomtalanul eltűntek, a két állami tisztviselőt kísérő rendőr azonban ott feküdt az országot mellett — holtan. Sebeiből arra lehet következtetni, hogy agyonütötték.

A jugoszláv kormány jegyzéket küldött az albán kormányhoz, amelyben ismerteti az esetet és követeli az ügy tisztázását. Amennyiben a szerb állami tisztviselőket albán területre hurcolták volna, követeli az albán kormány energikus közbenjárását. Egyelőre a rejtélyes ügy még nem tisztázódott és a nyomozó hatóságok csak kombinációkra vannak utalva. További lépéseket csak akkor tesznek majd, ha az ügy kellőképpen tisztázódott. A külügyi hivatalban kijelentették, hogy valószínűleg közönséges rablótámadásról van szó, amely a jugoszláv-albán viszonyt nem fogja befolyásolni.

A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a merénylők minden valószínűség szerint albán rablóbandák, akik a járási főnököt és Milosevics professzort megtámadták és albán területre cipelték. A nyomozást Tomits tábornok, a csendőrség főparancsnoka személyesen irányítja. Tomits generális ma Ochridba utazott. Azt hiszik, hogy a támadók dr. Velimirovics püspököt akarták megtámadni, aki ugyanarra az időre autótutart tervezett a Dibra—Ochrid közötti országoton.

Terhelően vallanak a tanuk a trebitschi monstre-pörben

A trebitschi rabbi tanuvallomása

(Iglau, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A trebitschi tömeggyilkosság perének mai tárgyalásán annak bizonyítására került a sor, hogy Fejta és Dvoracek hány zsidó menekültet öltek meg. Dr. Dosztav vizsgálóbíró, aki a vádlottakat elsősorban hallgatta ki és most tanunak van beidézőve, a következőket vallja:

Amikor Dvoraceket elémvezették, nagyon meg volt törve és beismerte, hogy összesen hat zsidót küldött a másvilágra. A részletes kihallgatás során még azt is elmondta, hogy a holttesteket apró darabokban, huszonnégy zsákba gyömöszölték és a zsákokat azután a malom mögött lévő folyóba dobták. Később megtudtuk, hogy még két másik ember is eltűnt a malomból. Erre ismét elővettem Dvoraceket, aki lassankint bevallotta, hogy összesen nyolc zsidót gyilkolt meg.

Ezután Franciska Mascheket hallgatják ki, aki szintén a malomban lakott. Az elnöknek arra a kérdésre, képesnek tartja-e Dvoracekét a gyilkosságra, kijelenti, hogy igen.

Hát azt lehetségesnek tartja-e — kérdezi az elnök — hogy a malom nagytermében, amelyben negyvenen aludtak, egy-két napig feküdhettek-e holttestek anélkül, hogy észrevették volna?

A tanu ezt bizárrnak tartja. A holttesteket még aznap feldarabolták és eltüntették. Ezeknél a szavaknál Dvoracek felugrik a vádlottak padjáról és az elnöki emelvény felé kiáltja: — A Mascheknek ne tessék hinni! Neki viszonya volt egy lengyel zsidóval és gyermeke is van tőle. Mikor egyszer az a szemérem hánytam, be akart perelni becsületsértésért. Most is azért van ellenem. A trebitschi rabbi a következő tanu. Hallotta, hogy amalomból többen eltűntek. Miathogy azonban abban az időben folyton jöttek, mentek a galíciai menekültek, a híreszteléseknek nem tulajdonított nagy fontosságot.

A tanukihallgatások ezzel be is fejeződtek. Holnap a vád és védőbeszédre kerül a sor.

Nemzetközi kokainbarlangot lepleztek le Bécsben

Ótkilós csomagokban csempészték be a kokaint Magyarországra és a Balkánállamokba

(Bécs, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az itteni rendőrség ma leplezett egy kokainbarlangot, ahonnan már hónapok óta ládászámra szállítják a kokaint Magyarországra és a balkáni államokba. A rendőrség egy feljelentés alapján jutott a barlang címéhez. A feljelentést egy budapesti gyógyszerész tette a bécsi I. kerületi rendőrségen, ahol a következőket adta elő:

Néhány héttel ezelőtt az itteni Bristol-szállóban megismerkedtem egy fiatalemberrel, aki arra kért, hogy ha majd visszautazom Budapestre, vigyék magammal egy kis csomagot, amelyben néhány kilogramm kokain lesz és amelyet tőlem, mint gyógyszerésztől, nem fognak elvenni a határon. Én erre azt válaszoltam, hogy most sürgősen el kell utaznom, de néhány nap múlva ismét Bécsben leszek és ha majd másodsor is visszautazom, magammal viszem a csomagot. Időközben érintkezésembe akartam lépni a rendőrséggel, mert a kérést mind-

járt gyanusnak találtam.

A Bristolbali fiatalemberrel megállapították, hogy Majoros Emil mérnök, aki rendszerint a Rotenturmstrassen lévő Habsburg-kávéházban található. Ez a kokaincsempészek találkozóhelye. A rendőrség szombat este megjelent a kávéházban és Majorost letartóztatta. Egyidejűleg házkutatást tartottak a Mariahilferstrasse 17. számú lakásán, ahol nyolc kilogramm kokainra akadtak. A rendőrség megállapította, hogy a legutolsó négy hét alatt Majoros huszszor küldött át egy-egy 5-5 kilogrammos kokaincsomagot Budapestre, ahonnan annak egy részét Romániába és Jugoszláviába továbbították. A további nyomozás során letartóztatták dr. Boros Ervin magánhivatalnokot, aki a Majoros-féle kokaincsempészesben társ volt és több ízben személyesen utazott le a magyar fővárosba. A bécsi rendőrség táviratilag értesítette a leplezésről a budapesti és a balkáni rendőrségeket.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Felolós szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjék meg.

A mai naptár

Péntek
5686.
Marchesvan 12.
1925. október 30.

Elrendelés

Ha akarhatnám, bizony nem akarnám az életet, mely fárasztón ledér, de élni hiv és mulni int a sátán, ki vágyával a szívemig élér.

Sistergő kinnal lázadás zug bennem, de lever a sors, az idő és a vér, most látom: értük szerettem, szenvedtem csak eszköz voltam, ők voltak a cél.

Elrendelés a virág vidám ágon, telt hold az égen, föld felett a nap s mire ráfogtam: ez az én világom, e világ fojt meg lassan, hallgatag.

Ó, ki perelhet sikerrel a vésszel, ki ítélhet az Itélet felett?

Nem bírom immár sem szívvel, sem ésszel, én már csak csodálom a végezetet!

Salamon László

— A királyné születésnapja. Bukarestből jelentik: A királyné születésnapja alkalmából ma délelőtt a metropolitán ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen Mardarescu, Saveanu és Chirculescu miniszterek is jelen voltak. A születésnapot az egész országban méltó között keretek ünnepelték.

— Ispac liberális, Pantea liberális ellen. Bukarestből jelentik: Kisenevben Petre Ispac liberális képviselő feljelentést adott be Gherman Pantea ugyancsak liberális korifeus ellen különböző visszaélések ellen. Gherman Pantea elnöke volt egy altruista célt szolgáló egyesületnek és ebben a minőségben nagyobb visszaéléseket követett el. A feljelentésben Gherman terhére írja azt is, hogy Novosky újságíró tavaly öngyilkos lett és meghalt. Novosky ugyanis hatékonyan közreműködött ebben a társaságban és öngyilkossága nagy port vert fel annakidején.

— Nemzetközi higiénikus kiállítás Budapest. 1926. májusában közegészségügyi kiállítást rendeznek Budapesten, amelynek előkészületeit már most megkezdtek. A nagyarányú kiállítás felöleli a higiena minden vonatkozását.

— Eljegyzés. Fischer Hermin Turda és Moskovits Albert Pancelceu jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Két regáti falu lakói kapával-kaszával támadtak egymásra. Bukarestből jelentik: Krajovai jelentés szerint az ottani Gigera és Comosteni községek parasztjai között tegnap véres verekezés zajlott le, amelynek több halott és sebesült áldozata van. Az előzmények évekre húzódnak vissza, amennyiben a földkisajátítás miatt a két falu lakosai között állandó volt a viszálykodás. Különösen a legelő miatt volt ez, mert az egyik falu hátrányára a másik előnyöket kapott. Többszöri felebbezés után tegnap megerősítették az első beosztást és ez keserítette el annyira a parasztokat, hogy egymás ellen harcban álltak. A parasztok kapával, kaszával és sarlóval felfegyverkezve indultak egymás ellen, sőt a nők is beleavatkoztak és forró vízzel mentek a férfiak segítségére. Megtörtént az összecsapás és több halott és sebesült maradt az összeütközés színhelyén. A csendőrséget értesítették az esetről, de amikor kiszálltak, hogy a felkelőket leszereljék a parasztok ellenük fordultak. Többeket letartóztattak, de később szabadlábra helyezték és csak felsőbb utasításra tartóztatták le őket ismét. Miniszteri bizottság szállt ki a helyszínére a vizsgálat megejtésére.

— Nagy teinek szöv... Hasomér Ha... románia öss... amelyben a... mellett egy... építését köv... — hogy e t... ifjusághoz k... pül szolgálj... ifjuság szerv... kellő kiépíté... sága egyetlen... romániai zsi... Hacair, His... risszia (Erdé... ülésén föliss... életbevágó s... Hacairt, hog... ifjusági egye... A fölhívást... is kéri az er... a konferenci... érdekében h... tagszámukat... ket. Cim: L... Lascar Lutia... * Vászna... gyári árákon... végeledásán... — Zsidó... Több ízben m... héber ovóda... óvoda működ... előtt most van... engedély ügye... abban az irá... nélkül ne mar... értőleg a csop... részében egye... A gyermekek... okleveles ovón... el, Sternberg... Az orvosi tisz... mekszakorvos... ügyszakmáltó... vezetőségének... kölcsei és fizika...

— Strich... szobalány a... ret miatt. A... ott strichinnel... ügyvéd szoba... leány ismerets... zasságot ígért... égeri bucsu ut... hez menni aka... tésére arról sz... be se küldte... hivatalnoknak... és a személyi... lévő leány ezt... gyilkosságra h... — Vasár... tása. A kivé... nagysikerű ki... zárás alkalm... petéssel szolg... Aki vasárnap... anyag katalóg... nyer arra, h... órákor megta... gus számozva... A nyerő háro... Vagy rajz lesz... A eorsolás a... lesz megtartva... tason mindenki... deklódik az ig... — Négy... országi assz... jennici asszo... leányt hozott... gén kifejlődv... leány sulya ó... gényorsu as... rendeznek, m... volt elkészül... — Magy... Miklós vezet... zett Bukares... ügyét végleg... megbízásából... minisztérium... ranca-inspekt...

Nagyrománia zsidó ifjúsági közületének szövetsége. A Csernovitzban székelő Hasomér Hacair-egylet körlevélben fordul Nagyrománia összes zsidó ifjúsági szervezeteihez, amelyben az erők egyesítésének hangoztatása mellett egy nagy egységes ifjúsági testület kiépítését követeli. „Kell, — mondja a körlevél — hogy e történelmi időkben feleljünk meg az ifjúsághoz kötött követelményeknek. Mintaképpül szolgáljon e tekintetben a danzigi zsidó ifjúság szervezkedése, amely alkalmas arra, hogy kellő kiépítés után az egész világ zsidó fiatal-sága egyetlen szervezetben tömörüljön. A nagyromániai zsidó ifjúsági szervezetek (Hasomér Hacair, Histadrut Hanoar (Regat), Aviva-Barrisszia (Erdély), Hatchia (Beszarabia) legutóbbi ülésén fölismerete az ifjúság szervezkedésének életbevágó szükségét és megbizta a Hasomér Hacairt, hogy készítse elő Nagyrománia zsidó ifjúsági egyesületeinek országos konferenciáját.“ A fölhívást kibocsátó Hasomér Hacair ezután is kéri az erdélyi ifjúsági egyesületeket, hogy a konferencia előkészítésének eredményessége érdekében haladéktalanul közöljék címeiket, tagszámukat és egyéb fontosabb körülményeiket. Cím: Hasomér Hacair, Cernaui, Strada Lascar Luția 3/27.

*** Vásznaikat, selymeket és harisnyát,** gyári áron vásároljon Heller, Weisz & Molnár végeladásán.

— Zsidó Napközi Gyermekeotthon Désen. Több ízben megemlékeztünk arról, hogy Désen a héber óvoda rövidesen megkezdí működését. Az óvoda működési engedélye az illetékes fórumok előtt most van elintézés alatt. Addig is, amíg az engedély ügye elintézését nyer, gondoskodás történt abban az irányban, hogy a gyermekek gondozás nélkül ne maradjanak. A tanfelügyelőséggel egyetértőleg a csoport impozáns épületének felszabadított részében egyelőre mint napközi otthon fog működni. A gyermekek nevelését és ápolását arra hivatott okleveles ovónő és mellette egy gondozónő látják el, Sternberg Sarolta urhölgy irányítása mellett. Az orvosi tisztséget dr. Hirsch Gyula kitűnő gyermekszakorvos, a wieni egyetem volt adjunktusa az ügyhöz méltó önzetlenséggel látja el, ami az intézet vezetőségének teljes garanciát nyújt a gyerekek erkölcsi és fizikai fejlődésére.

— Strichinnel megmérgezte magát egy szobalány a be nem tartott házassági ígéret miatt. A csehországi Égerből jelentik, hogy ott strichinnel vetett véget életének egy ottani ügyvéd szobalánya, a 27 éves Schäck Anna. A leány ismeretséget kötött egy örmesterrel, aki házasságot ígért neki. A házasságot a most lezajlott égeri bucsu után kellett volna megtartani. A férjhez menni akaró szobalány azonban nagy meglepetésére arról szerzett tudomást, hogy az örmester be se küldte az illetékes anyakönyvi és egyházi hivataloknak a házasságkötést kérő folyamodványt és a személyi okmányokat. Az áldott állapotban lévő leány ezt annyira a szívére vette, hogy öngyilkosságra határozta el magát.

— Vasárnap zárul Kara Mihály kiállítása. A kiváló szobrászművész: Kara Mihály nagyszerű kiállítása vasárnap zárul be. A kapuzárás alkalmával a kiváló művész érdekes meglepetéssel szolgál Kolozsvár műértő közönségének. Aki vasárnap a kiállításon megvásárolja a kiállítási anyag katalógusát, melynek ára 20 lej lesz, jogot nyer arra, hogy résztvegyen a vasárnap este 6 órakor megtartandó képsorsoláson. Minden katalógus számozva lesz és sorsolási jegyül fog szolgálni. A nyert három szám között három érdekes kép, vagy rajz lesz kiosztva, mint sorsolási nyeremény. A sorsolás a kiállítás közönségének jelenlétében lesz megtartva. Várható, hogy a vasárnapi kiállításon mindenki ott lesz, aki csak valamennyire érdeklődik az igazi szép iránt.

— Négy leánygyermeket szült egy csehországi asszony. Buzko Anasztázia, 38 éves jemmici asszonyt ritka családi áldás érte: négy leányt hozott a világra, köztük az egyik, gyöngön kifejlődve, halva született. A négy kis-leány sulya összesen 10 kg.-ot tett ki. A szegénysorsu asszony számára most gyűjtéseket rendeznek, mert ilyen bő gyermekáldásra nem volt elkészülve.

— Magyar bizottság Bukarestben. Rein Miklós vezetésével egy magyar bizottság érkezett Bukarestbe, hogy a határmenti forgalom ügyét véglegesen rendezzék. A román kormány megbízásából a tárgyalásokat Luca pénzügyminisztériumi igazgató és Sgariadescu sziguranca-inspektor vezetik.

„Uraim, az ügy nem tartozik hozzám“

A kisebbségek képviselőit, akiket Genfőől Bukarestbe tettek Duca, Bukarestben Anghelcsuhoz utasította, Anghelcsu pedig egyáltalán nem fogadta őket

(Bukarest, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökből kiszivárgott hírek szerint az erdélyi kisebbségi iskolafentartó egyházak képviselői október 16-án kihallgatáson jelentek meg Duca külügyminiszternél, annak a kijelentésnek alapján, amelyet Duca néhány héttel ezelőtt Genfben tett és amely arra vonatkozott, hogy, ha a kisebbségeknek panaszuk van, ne menjenek Genfbe vele, hanem jöjjenek el Bukarestbe, amely sokkal közelebb fekszik Erdélyhez és ahol az elintézés is biztosabb. Az iskolafentartó egyházak már Duca hazaérkezése után elhatározták, hogy felveszik a tárgyalásokat a kormányval és eleget tesznek az invitálásnak. A református egyházak képviselőjében Ugron István, a katolikus egyházak nevében pedig gróf Majláth Gusztáv püspök utazott le Bukarestbe. Október 16-án délben megjelentek a külügyminisztériumnak a So-sean lévő palotájában és bejelentették magukat a külügyminiszterhez. Legnagyobb meglepetésükre azonban Duca a következő szavak-

kal fogadta őket:

— **Uraim, ez az ügy nem tartozik hozzám. Kérem, forduljanak Anghelcsu közoktatásügyi miniszterhez.**

A kisebbségek képviselői még mindig nem vésztették el reményüket és áthajtottak a kultuszminisztériumba. Itt viszont Anghelcsu mégcsak nem is akarta fogadni őket. Kiüzentette, hogy sajnálja, de nem állhat rendelkezésükre.

A kisebbségek képviselői, mintán a genfi invitáció ily csufosan végződött, a legközelebbi vonattal visszautaztak Erdélybe.

Bucuresti-Bukarest, október 29. A közoktatásügyi minisztérium elrendelte, hogy a kisebbségi leányiskolákban kizárólag női tanerők adhatnak elő és a férfi-tanerőket el kell bocsátani. Értesülésünk szerint az iskolafentartó egyházak meg fogják felelbeznit ezt a rendelkezést és rá fognak mutatni arra, hogy az állami leányiskolákban majdnem kizárólag férfiak tanítanak.

— Sztrájkba léptek az aradi textilgyár munkásai. Aradról jelentik: Az aradi textilgyárban ma délelőtt a munkások sztrájkba léptek. Napokkal ezelőtt memorandumot nyújtottak át, kérték, hogy fizetésüket a drágaságra való tekintettel huszszázalékkal javítsák meg. Miután a mai napig kérelmükre nem kaptak kielégítő választ, a gyár mintegy 615 munkása és mánkásnője abbahagyta a munkát. A munkaügyi hivatal vezetője holnap megkezdí a békéltető tárgyalásokat a sztrájkolók és a munkadók között, amely valószínűleg eredménnyel fog zárulni.

— Toma Stelian temetése. Bukarestből jelentik: Toma Stelian volt igazságügyminisztert tegnap temették el a végrendeletében meghagyott szertartásokkal. Temetése a legegyszerűbb volt. A törvényszéken a gyász miatt tegnap nem volt tárgyalás.

*** Kevés pénzért nagy értéket kap,** ha női és férfi szöveteiket Heller, Weisz és Molnár végeladása alatt, gyári áron vásárol!

— Nem tüntettek a román delegáció ellen Washingtonban. Bukarestből jelentik: Az európai sajtó az utóbbi időben arról írt, hogy a washingtoni interparlamentáris konferencián a román delegáció ellen tüntetést rendeztek. A külügyminisztérium ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a hír teljesen téves, amennyiben csupán az olasz és az ir delegátusok ellen voltak tüntetések, az olasz és ir munkások részéről.

— Elfogták a Monostori uti betörés tettesét. Közölte már az Uj Kelet, hogy ismeretlen tettesek e hét folyamán behatoltak a Monostori ut 23 szám alatt lakó három egyetemi hallgató szobájába, ahonnan minden emelhető elvittek. A károsult egyetemi hallgatók feljelentésére a rendőrség széleskörű nyomozást indított meg a vakmerő betörők kézrekerítésére, amelynek eredményeképpen a tettest Albert Sándor foglalkozás nélküli forrbély-ség személyében a mai napon le is tartóztatták. A lopott holmik egyrésze az orgazdákkal együtt megkerült. A kihallgatások a mai napon véget érnek és a rendőrség a tettest orgazdáival együtt a holnapi napon átadja az ügyésznek.

— Prágába érkezett az új román követ. Prágából jelentik: Nikolaj Filodor, az ujonnan kinevelt prágai román követ, Prágába érkezett.

— A külföldi devizabetétek ellenőrzése. A legtöbb deviza ellenőrző bizottság körrendeletet intézett a bankokhoz, amelyben szabályozza a külföldi valutákban történő betételhelyezéseket. A rendelet szerint a pénzintézetek idegen valuta vagy devizabetéteket gyűmölcsötetés végett csak a devizaellenőrző hivatal engedélyével fogadhatnak el. A devizaellenőrző hivatal azonban csak az esetben adja meg az engedélyt, ha a valutákat és devizákat nem az országban vásárolták, hanem külföldről hozták be. Kivételt képez, ha a valutákat már 1923 március elseje előtt vásárolták. A devizaellenőrző bizottság engedélyével az országban vásárolt devizákat is lehet a bankokban betétként elhelyezni, ha ezek a betétek arra szolgálnak, hogy egy későbbben esedékessé váló külföldi valutára szóló követelést fizessenek ki vele.

— A máramarosszigeti főkantort az ortodox zsidó templomban. A kolozsvári ortodox zsinagógában péntek esti és szombat délelőtti istentiszteleten a máramarosszigetiek hirneves főkantora fog előimádkozni. Az esti és muszaf imákat rendes időben tartják meg.

— A zsidó népbank hivatalos neve. Közöltük, hogy a máramarosszigeti zsidóság Zsidó Népbank címen pénzintézetek akar alapítani. Minthogy a kormány a Zsidó Népbank nevet nem engedélyezte, a bank hivatalos neve ez lett: **Banca populare pentru Creditele marunți** (Kishitelek folyósítására alakult népbank). A bank már a napokban megkezdí működését tízmillió lejjel, amelynek másfélmillió lej lejegyzett alaptőkéjéhez a Joint négy-szeres hitellel járul hozzá.

— Négy száz éves a makaróni. A sok mindenféle jubileum mellett nem lehet szó nélkül emenni a makaróni jubileuma mellett sem. Olaszországban most ünneplik meg a makaróni feltalálásának négy száz éves évfordulóját. Hogyan jutott a makaróni nevéhez, arról a krónika annyit tud, hogy XXIII. János pápát egyszer vendégül látták Nápolyban és előbe tették egy tálba a forró zsírban uszó metélt tészta, melyet ma is az olasz falvakban kanál nélkül fogyasztanak és erre imígyen fakadt ki János pápa: „O ma cari, ma carini, ma carini“ — ami csak szójáték de az értelme körül-belül ennyi: Ó drágám, drágicám, drágaságom...

— A patriarcha beiktatása. Bukarestből jelentik: A patriarcha vasárnapi beiktató-ünnepségére nagy előkészületeket tesznek. A keleti államok egyházainak kiküldöttjei is a fővárosba érkeznek. Vasárnap este a királyi palotában estély lesz, melyen az összes hadseregparancsnokok is részt vesznek.

*** Mélyen tisztelt vevőkörünknek szives tudomására hozzuk,** hogy végeladásunkat beszüntetve, üzlethelyiségünket át-szervezés miatt párnapiig zárva tartjuk. Üzletünket a legújabb divatujdonságokkal és legelső-rendű árukkal dusan felszerelve november 2-án megnyitjuk előnyös árainkkal, pontos kiszolgálásunkkal továbbra is kérjük a nagyérdemű közönségnek szives támogatását. — LÖRINCZ és TÓTH Cluj-Kolozsvár, Fötér 8.

*** Könyvujdonságok.** Jack London: Játék az élettel 110 lej, Kosztolányi: Az aranyarkány 330, Erdős Renée: Norina 135, Szemes Béla: Husz egyfelvonásos 330, Ujhely: A szenzációs regény 130, Dumas: Margot királyné szerelme 220, Kuprin: Salamon csillaga 180. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

*** Purgó** csak eredeti dobozban valódi. **2**
*** Nagyváradon** hirdetéseket előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet nagyváradai képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (ernyőüzlet.)

KÖZGAZDASÁG

Távíratilag beszüntették a munkakamarák előkészítő munkálatait

(Cluj-Kolozsvár, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári munkaügyi inspektorátushoz a munkaügyi minisztériumból távirat érkezett, mely arra utasítja az inspektorátust, hogy haladéktalanul szüntesse be a munkakamarai választásokra vonatkozó előkészítő munkálatait. Gazdasági körökben tudni vélik, hogy ez az intézkedés azért történt, mert a munkaügyi miniszter mégis előlött a munkaügyi kamarákra vonatkozó törvényjavaslat mai formájában való keresztülvitelétől. Mint hírlék, a javaslaton lényeges módosításokat fognak eszközölni.

Uj vagonbeosztás a CFR-nél. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága új vagonbeosztásokat eszközölt az egyes kerületi vasutigazgatóságok részére. Ezek szerint Brassó 1681 fedett és 1340 fedetlen, Kolozsvár 2015 fedett és 2850 fedetlen, Temesvár 2092 fedett és 1710 fedetlen kocsi kap. A CFR azt reméli, hogy ezzel az új beosztással a szállítást lényegesen megjavul.

Nagyobb mennyiségű gabona vár exportra. Bukarestből jelentik: Az „Argus” szerint nagyobb mennyiségű gabonát lehetne exportálni külföldre a készletek alapján.

Lényegesen felemelik a luxusadót. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban az adónemek módosításán dolgoznak. Hír szerint a luxusadót lényegesen felemelik.

Egyezmény az amerikai-román magánadósságok ügyében. Bukarestből jelentik: A „Dimineata” szerint az amerikai román magán-adósságok ügyére vonatkozólag egyezményt hozott létre Chiriacescu igazgató. Az egyezményt az amerikaiak részéről Stupel, a románok részéről Cherkez írták alá.

Amerika legújabb külföldi kölcsönei. A londoni „Economist” egy nagy cikk keretében, legújabb számában, kimutatást közöl a newyorki pénzpiac által újabban nyújtott külföldi kölcsönökről. Ezek: öt és félszázalékos norvég államkölcsön 50 millió dollárról; kétszázalékos belga államkölcsön 50 millió dollárról; hatszázalékos argentinai államkölcsön 45 millió dollárról; ötszázalékos ausztráliai konverziós kölcsön 75 millió dollárban; hat és félszázalékos Berlin városa kölcsöne 15 millió dollárban; hat és félszázalékos Köln városának félszázalékos kölcsön, München városának, 8 millió dollárban; ugyanily feltételű kölcsön Bréma városának, 10 millió dollár összegben és hat és félszázalékos, 15 millió dolláros kölcsön a bajor államháztartásnak.

A megyék fogják intézni a mérték-hitelesítést. Bukarestből jelentik: A közigazgatási reform bizottságának tagjai, tegnap reggel tanácskozásra ültek össze Dimitriu C. elnöke alatt. A tanács határozatot hozott, amelynek értelmében a mérték-hitelesítő hivatalokat a megyékhez fogják áthelyezni. A technikai és az ellenőrző szolgálat főtartásával.

A vámellenőrzés új rendje. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium vámosztályának igazgatósága körrendeletet küldött az összes vámhatóságoknak, amelyben előírja a külföldről érkező tehervagonok ellenőrzési módját. A rendelet szerint minden külföldről érkező tehervonat ellenőrzésére 2 tisztviselő és 2 gránicsár küldendő ki. A tehervonat beérkezésekor egy tisztviselő és egy gránicsár a vonat egyik oldalán, egy tisztviselő és egy gránicsár pedig a vonat másik oldalán, igazolókönyveikbe bevezetik minden vagonnak, akár üres, akár pedig terhelte, plombáit és számát. Azonkívül felülvizsgálják a vonat fékeit és azt, hogy a terhelésen kívül nincsenek-e elrejtve csomagok a vagonokban. Az ellenőrzés elvégzése után a két kirendelt tisztviselő közösen bevezeti a fő-kontroll-könyvbe a megállapítottakat, minden beérkező vonat után külön-külön.

Kevés ciszterna áll a CFR rendelkezésére. Bukarestből jelentik: Az ország kőolaj-társasági kérést nyújtottak be a CFR adminisztrációjához, amelyben a kőolajtermékek szállítására szolgáló új ciszternavonatok építését kérték. Kérésüket az egyre fokozódó kő-

olajexporttal indokolták, amely az utóbbi időben oly nagy méreteket öltött, hogy a vasut nem képes jelenlegi ciszterna-állományával a forgalmat zavartalanul lebonyolítani.

Megalakul a kereskedelmi kamarák egyesülete. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelemügyi minisztérium a hét folyamán felhívást küld az ország összes kereskedelmi kamaráihoz, amelyben felszólítja a kamarákat, hogy küldjék ki képviselőiket egy Bukarestben tartandó értekezletre, melynek célja egy országos kereskedelmi kamarai egyesület megalapítása. Az új intézmény — eddigi értesülésünk szerint — legkésőbb november hó 15-éig megalakul.

Változások a vasutak téli menetrendjében. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága november hó 1-én új menetrendet léptet életbe. Az új menetrend inkább az ókirályság vasutainak menetrendjében tesz nagyobb változásokat, míg az erdélyrészi vasutak menetrendje jelentéktelen változásokat szenved. A lényegesebb változások a következők: Uj vasutvonal nyílik meg Iliá és Lugos között éspedig: a 2106 számú vegyesvonat indul Iliából 12 óra 44 perckor, Lugosra érkezik 23 óra 12 perckor. A 2104 számú vegyesvonat indul Lugosról 11 óra 30 perckor, Iliára érkezik 15 óra 19 perckor. A fenti dátumtól kezdődőleg az összes szezonvonatok, vagyis a fűrdő- és csupán a nyár folyamán közlekedő vonatok megszűnnek.

TŐZSDE

Oktober 29-én

A lej: Zürichben 246.00, Párisban 11.35, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac ma teljesen üzletlen volt. Délben némi szilárdulás állott be, estére azonban ismét ellanyhult a kereslet. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29.65—29.70, Prága 6.24—6.26, Budapest 334—338, Páris 8.88—8.95, Zürich 40.65—40.70, Newyork 209.00—210.50, London 1023—1025, Milánó 8.34—8.38.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.55, Amsterdam 208.80, Newyork 518.75, London 2515.00, Páris 2167.00, Milánó 2050.00, Prága 1537.50, Budapest 72.60, Belgrád 921.00, Bukarest 246.00—246.00, Varsó 85.50, Bécs 73.15.

Bukarest. Devizák: Páris 8.88, Berlin —, London 1021, Newyork 210.50, Milánó 8.35, Zürich 41.00, Bécs 29.60, Prága 6.26, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 785, német márka 49.00, leva 1.50, török lira 116, font sterling 1010, francia frank 9.10, svájci frank 39.50, olasz lira 8.38, drachma 2.80, dinár 360, dollár 209.00, lengyel forint 33.00, osztrák schilling 29.00, magyar korona 29.00, cseh korona 6.05, belga frank 9.25, holland forint —

Ha művészi kiváltságra, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, azonnal elvinni, vagy csak megnézni, látogasson el Marosvásárhelyre és tekintse meg SZÉKELY és RÉTI

RÉZELYVÉRSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermékeit, szitalosok karbantartásait legelőször is megismerhetik és

SPORT

Mi hát az igazság a vesztegetési historiában?

(Cluj-Kolozsvár, október 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet tegnapi számaiban rámutattunk az „Ellenzék”-nek a Haggibbor—KAC mérkőzésről írott beszámolójában a Haggibbor ellen intézett élehangú támadásának teljesen alaptalan voltára. Miután állításainkat hiteles nyilatkozatokkal támasztottuk alá, joggal hihettük, hogy az „Ellenzék” sportvezetője belátva tévedését takarodót fog fujni. Nem így történt. Miután lapjának tegnapi számaiban bírósággal fenyegetett meg — tegnap „Ki a rágalmozó” címmel ismét hosszabb cikkben foglalkozik egyrészt az Uj Kelet cikkében állítottakkal, másrészt az ő rágalmainra a Haggibbor által adott nyilatkozattal, amelyet tegnapi számaiban közöltünk.

A „Ki a rágalmozó” című cikk még mindig nem nevezi meg azokat a „felelőtlen pártfogókat”, akik a KAC kiváló futballistáit anyagi rekompenciációk ellenében a játéktól való távolmaradásra, vagy lazulásra akartak volna rábírn. Megelégszik nevéstéges vádjainak bizonyítására Schultz és Raduch nyilatkozataival, amelyben ezek kijelentik, hogy állításai mindenben megfelelnek a valóságnak. Lapunk sportrovatvezetője tehát az igazság érdekében maga járt utána a legszembetűnőbb részleteknek a kínos dolognak. Az igazság érdekében és annak tényleges leszövegezése végett tehát ismertetni fogjuk olvasóinkkal ennek a tengeri kigyóvá dagadó ügynek minden fázisát.

Az elmúlt hét valamelyik napján — a Haggibbor—KAC mérkőzést megelőző izgalmas napok egyikén — egy nagyobb kolozsvári villanyfényképezési vállalat irodahelyiségében a vállalat tisztviselői élénk és szenvedélyes pertraktát folytattak a mérkőzés kimenetelének eshetőségeiről. A vitában a vállalatnak Csomor nevű idősebb tisztviselője, akinek házába Raduch és Schultz KAC játékosok bejáratosak és akinek KAC érzelmei közismertek, azt a kijelentést tette, hogy nem hisz a KAC vereségében, mert annak csapatában Schultz és Raduch fognak szerepelni, akiknek nagy játék-tudása és lelkesedése biztosítja a KAC veretlenségét.

Erre egy másik tisztviselő, Leitmann, a Haggibbor tagja tréfásan a következőket mondotta Csomornak: „Mit szólna hozzá Csomor bácsi, ha adnék Schulznak és Raduchnak 1000—1000 lejt, hogy ne játszanak?”

Ez az — még felelőtlen kijelentésnek sem minősíthető — ártatlan tréfa, amelyhez hasonló kisebb jelentőségű mérkőzések előtt és után is ezrével röpök a levegőben — ez nyert komolykodó klubfanatikusok agyában vesztegetés kísérleti megfogalmazást és az „Ellenzék” cikkirója ezt használta fel minősíthetetlen támadásának alapjául. Ugy hisszük, hogy ehhez minden kommentár felesleges, mert ez minden bizonyíték helyett beszél önmagába.

Arról nemis beszélve, hogy Rakitovszky Géza megvesztegetését ő maga cáfolta meg az „Ellenzék” cikkirója előtt is, hogy Schultz Ferencz lapunk sportrovatvezetője előtt cáfolta meg megkönyezetését.

Elégtétel helyett a nyers valót tárjuk az „Ellenzék” cikkirója és a sportközvélemény elé — azzal a megjegyzéssel, hogy részünkről minden meddő vitát ebben a kérdésben lezártunk.

Menyasszonyok! **Vőlegények!**

Izléses ajándéktárgyak. Brillians ékszerek. Diszműtárgyak. Jegygyűrűk. Divatos függők. Arany karórák

és bármilyen más ékszer- és órárukat szolidáron, dus választékban talál!

Löbl Ákos

ékszerésznél, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 16. Szemben a Renaissance áruházzal

48 óra alatt tisztít, 10-35 telefonra házhoz küld, Czink kelmeifestő.

SZINI

Fraskita. operettegyütt teljes s parátu vár ettől az ruhák biztos szép keretet operettnek. játsza, a férfi Ador Mind szották ezeket többi vezetői. Ihász, Réthel

A cárnő. díjzus szimf. felel-venítésre teldolgozásban bn és az amé A cárnő reme lalta, a többi gács, Homokra hatólag sokszo

Délutáni el dik ifjusági szizre, a vezet Vasárnap délu És pedig 6 ór operett ujdonsá cimszerepet, m gyel Irén játé Miklóssy és Le Réthely, Leóve helyárrakkal tar

Magy. Pérték: Fraski Karácsony fellépéséve szám 85.) Szombat d. u. dik ifjuság Előadó tar zatsz. 86.) Szombat este 8 2 odszor. Vasárnap d. u. ság 4-edsze srállított ha Vasárnap este 8 ujdonság 3 szám 89.) Hétfő: Fraskita térlet 34.

M Select-mozg és 31. Tell V 12 felvonásban. drámai művészek Bernhard Götzke

Urania-mozg 30 és 31. Emb vonár. Szenczácó Harry Piel.

Apollo-mozg 30 és 31. A felvonásban. Sá utolsó és legérde

Mégis csak „RAS”

kellemes hatást Mindenütt k Egyedali Reszling Cluj, Catez

Sigbetul-Matza Adoll drogs

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Fraskita. Már teljesen felkészülten várja az operettegyüttes a pénteki bemutatót. A Fraskitát teljes sparátussal készíti elő a színház és sokat vár ettől az új Lehár-operettől. Az új díszletek és ruhák biztosítják a káprázatos külsőségeket, melyek szép keretet adnak ennek a romantikus tárgyú operettnek. A vezető női szerepet Karácsonyi Ili játssza, a férfi vezető szerepet, Armandot László Ador Mindzsetten Budapesten 100-nál többször játszották ezeket a szerepeket hatalmas sikerrel. A többi vezetőszerepeket Erényi, Kőszegi, Lendvay, Ihász, Réthely, Leóvey, Izsó játsszák.

A cárnó, bíró Lajos és Lengyel Menyhért grandiózus színműve, a Cárnó, a jövő kedden kerül felülvénítésre a magyar színházban. A cárnó az új fellépésében kerül színre most, mint azt Londonban és az amerikai színházokban játszották legutóbb. A cárnó remekbe ezotott szerepét Poor Lili vállalta, a többi szerepeket Marsi Gizi, Kemény, Forgács, Homokai, Mihalffy játsszák. A cárnó előrelátólag sokszor lesz műsoron.

Délutáni előadások. Szombaton délután harmadik ifjúsági előadásban a Vén gazember kerül színre, a vezető szerepet most is Mihalffy játssza. Vasárnap délután cs k egy előadást tart a színház. És pedig 6 órakor kerül színre a Kis huncut című operett újdonság, mely mulatságos és kacagtató. A címszerepet, miként az esti előad sokon, most Lengyel Irén játssza, a többi szerepet Boróti Erzsébet, Miklósy és Lendvay, a fű szerepeket pedig Ihász, Réthely, Leóvey játsszák. Az előadást leszállított helyárrakkal tartják meg.

Magyar Színház heti műsora

Péntek: Fraskita. (Lehár operett-újdonság először. Karácsonyi Ili, László Ador, Ihász Aladár fellépésével. Premier bűrllet 13. sz. Sorozatszám 85.)

Szombat d. u. 4 órakor: Vén gazember. (Harmadik ifjúsági előadás. I. évf. olcsó helyárrakkal. Előadó tanár: Dr. Császár Károly. Sorozatsz. 86.)

Szombat este 8 órakor: Fraskita. (Operett-újdonság 2. odaszor. Napi bűrllet 33. sz. A. Sorozatsz. 87.)

Vasárnap d. u. 6 órakor: Kis huncut. (Operett-újdonság 4. odaszor. Lengyel Irén fellépésével. Leszállított helyárrakkal. Sorozatsz. 88.)

Vasárnap este 8 és 3/4 órakor: Fraskita. (Operett-újdonság 3. odaszor. Bűrllet-szűnetben. Sorozatsz. 89.)

Hétfő: Fraskita. (Operett-újdonság 4. odaszor. Napi-bűrllet 34. sz. B. So. sz. 90.)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek és szombat, október 30 és 31. „Tell Vilmos”. Monumentális filmlektúra 12 felvonásban. Fűszerepben a legnagyobb német drámai művészek: Conrad Veidt, Erna Morena, Bernhard Götzke és D. Krinne.

Urania-mozgó. Péntek és szombat, október 30 és 31. „Emberek és álarok”. I. rész, 6 felvonás. Szenczácós kalandor dráma. Fűszerepben Harry Piel.

Apollo-mozgó. Péntek és szombat, október 30 és 31. „A né telen ember”. III-ik rész, 10 felvonásban. Sárga bestiák, az aranyáradat. Az utolsó és legérdekesebb rész.

Mégis csak legjobb a késnélküli „RASOL IDEAL”

borotváló por mely az ország területén **higienia**

szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána. — Ovakodjunk az

Mindenütt kapható. Árta'mas utánzatoktól Egyedüli készítője: Csak az „IDEAL” felírása a valódi.

Reszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Maraii egyedüli elosztója **Glanzman Adolf** droge ia, Str. Bogdan Voda 40.

Raglanok

öltönyök,

gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14

Az Uj Kelet

könyvostályának jegyzéke.

Tudomány és művészet

Alexander Bernát: Filozofia	240
„ „ Művészet	240
Balzac: Az elegáns élet fiziológiája	132
Gustave Le Bon: Mult és jövő	80
Brandes: Korok és emberek	132
„ Anatole France	120
Bergson: A nevetés	132
Bölsche: Az élet fejlődéstörténete	198
„ A természet titkaiból	110
Ballenegger: Talajmivélés és talajjavítás ..	60
B. bits: Gondolat és írás	200
„ Irodalmi problémák	200
Dr. Braun Soma: A n ípmese	154
Dr. Balassa: Helyes magyarság	110
Dr. Chereatesiu: Román—magyar szótár ..	250
„ Román nyelvtan	50
Chesterson: Hagományok, hazugságok ..	132
Cherbulier: Művészet és természet	160
Dr. Dávid: Román nyelvgyakorló	80
„ Román—magyar, magyar—román szótár	160
Dr. Dienes László: Művészet és világnézet ..	100
France Anatole: A fehér könyv	132
„ Co'gard abbé véleményei	176
Fauget: A kontárság kultusza	140
Ferrero: A világhódító Róma	140
„ Antonius és Ceopatra	132
„ A római világbirodalom	132
„ Az ókori civilizáció bukása ..	108
Fűlep Lajos: Magyar művészet	140
Fűtöt: A boldogság tudománya	176
Humboldt: Közmes (I—II)	180
Hobson: Egy új világ problémái	180
A kultura nagyjai (Zola)	18
„ (Kalidasz)	18
Kink—Mihalffy: Az autójavítás	80
Ellen Key: Szeralem és házasság	110
Dr. Ligeti Sándor: A társadalmi gazdaság dinamikája	120
Lubbock: Az élet örömei	132
Lassale: A alkotmány, szocializmus, demokrácia	132
Lotzky: Az emberiség jövője	60
Lambrecht: A gondolat uttörői (Bergson, Spengler, Ostwald stb.)	240
Molnár János: A radiotelefon	264
Molnár: A zeneművészet kézikönyve ..	264
„ Az európai zene története	140
Mende: A drótnélküli telegraf	138
Ramsay M.: A szocialista mozgalom	280
Maeterlinck: A méhek élete	120
„ Szegények kincse	132
Nadai: Jelenkori szépségtörékvések	176
Nietzsche: Korzerűtlen elmékedések ..	132
Ostwald: Nagy emberek	132
Reinack: A művészet kis tükre	400
Dr. Rácz Mihály: Tejjgazdaságtan	300
Romain Rolland: Michelangelo élete ..	242
„ Zenei mintatűrök	110
Ráskin: Előadások a művészetéről	110
Rilke: Rodin	120
Szabad iskola:	
Braun: A répmese	154
Dr. Balssa: Helyes magyarság	110
Havas Miksa: Az értéktörzsdé	88
Kármán Mór: Ethika	154
Leidenfrost: Bevezetés az élettudományba ..	88
Nagy: Bevezetés a szociológiába	88
Schmidt: Az ind filozofia	110
Szelényi: A neveléstan alapvonalai ..	88
Dr. Zoványi Jenő: A felvilágosultság története	132
Schultz: Bevezetés a művészetbe	140

Uj Kelet könyvostályának folytatólagos jegyzéke.

Szépirodalom.

Balzac: A harmincéves asszony	200
„ A házassélet fiziológiája	280
Anatole France: Párti ő angyalok	200
„ Pinguinek szigete	120
„ Az istenek szomjaznak	120
„ Virágzó élet	220
„ — beszélgetései	240
„ A Szajna partján	143
Gjellerup: A zarándok kamenita (Hires könyvek)	180
Gárdonyi: Mai csodák	176
„ Tizenkét novella	154
„ A bíró lelke	154
Gogoly: Tanyai esték	154
Hatvany Lajos: A vén kocsmáros és fia a kontár	22
„ Csendes napok és hangos életek	75
„ Ady világa: Találkozás Istennel	50
„ Ady világa: Viadal Istennel ..	60
Hajnik Miklós: Martinka boldogsága ..	20
Knut Hamsun: Lyngé szerkesztő	176
„ Az anyaföld áld sa	160
„ Uto'só fejezet I—II	280
Holländer Felix: Truck Tamás utja I-II ..	160
Hemon: Maria Chapdalena	160
Herceg Ferenc: Az első fecske	154
„ Az aranyhegedű	176
Rider Haggard: Ó	154
Victor Hugo: Izlandi Han	390
„ Notre Dame	180
Heijermans: A vörös kalóz	160
Höcker Oszkár: Az utolsó kaland	80
Blasco Ibanez: Vértó Arna	120
„ A tőgyűlölők	140
Ibsen Henrik összes színművei (Bevezetésrel)	
I. A császár és a galileus I—II	240
II. Kisérték. Solness építőmester. Hami holtak feltámadunk	180
III. A fiatalok szövetsége. Babaotthon. A tenger asszonya	240
Ibsen: Peer Gynt	64
Jókai: A jövő század regéye I—III ..	275
Geijerstam: Az öcsike	160
Glass: A fékevesztett emberiség	110
Galsworthy: A gazdag férfi	180
Kaffka Margit: Színek és évek	200
Kóbor Tamás: Aranyhaju Rózsika	150
„ Komédiák	120
Kemeri: Anatole France sétéi	240
Karinthy: Harunal Rasid (Novellák) ..	120
„ Nevető dekameron	160
„ Egy ir ok ti (I—II)	300
„ Tanár ur kérem	121
„ Legenda az ezerarcu lélekről ..	22
Kiss József: Av r	60
„ Utolsó varsek	170
Koro'enko: A madár á'ma	20
Kuprin: Rybnikov kapitány	20
„ Szulamit	220
Kosztolányi: A páva	70
„ Pacsirta	140
K. Réz Lolo: Pityu	90
Karr: Utazás a kertem körül	180
Krudy Gyula: Mákvirágok kertje	160
Curwood: A farkasember	77

Zongorát bérbe

azonnalra, kettő darabot

keres

Központi Szálloda

Cluj, Piața Unirii (Főtér)

an?

Uj Kelet számában — KAC bbor ellen alaptalan közvetéssel — Ellenrodót fog k tegnap — tegszabb cikkében álli — Haggibbor egnapelőtti

g mindig rtfogókat, rekompemmaradásra, felegélszik és Raduch entik, hogy valóságának. ág érdeké- stíg ennek a és annak etni fogjuk agadó ügy-

— a Hag- mas napok llanyfelze- lalat tiszt- folytattak . A vitában tisztviselője, C játékosok közismertek, sz a KAC Schultz és nagy játéka- AC veret-

nn, a Hag- mondotta r bácsi, ha —1000 lejt,

k sem minő- onló kisebb is ezrével ykodó klub- ti megfogal- t használta . Ugy hisszük, es, mert ez zába.

vszky Géza z „Ellenzék“ encz lapunk egkörnyékez-

uk az „El- y elé — azzal den meddő

Videó-filmek! Órásrut ban talál

O S Ferdinand áruházal

festő.

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket állami hiteltessel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

egyszeri kiadásnál egy szöveg, vastagabb betűvel 6 lej. Legkevesebb apróhirdetés 30 lej, állásajánlatoknak 50% kedvezmény. Apróhirdetéseket díjazásukkal fizetendő.

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné כשר ארטה vendéglője,
Oradea-Mare,
Str. Nicolai Jorga (Zöldfa-utca) 19.
Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Hat hét alatt bárkit megtanítok gyorsírásra, valamint kezdőknek zongorá-órát adok. Megkereséseket „Jutányosan” jelígyére a kiadóba. 128

Kaucióval rendelkező ügynökökrészletülethez felvétetik. Cim a kiadóban. 126

Megnyílt
Wesselényi Miklós-u.
10. sz. alatt orth. כשר
étterem.
Izletes konyha, abo-
ma, olcsó árak. Lakodalmak rendezése.

Román-magyar kereskedelmi levelező, többévi praxissal, megfelelő alkalmazást keres. Megkereséseket „5000” jelígyére a kiadóba. 109

Két szoba-konyhás, esetleg fürdőszobás lakást keres az Új Kelet munkatársa. Ajánlatokat „D. E.” jelígyére a kiadóba. 109

Amzel utóda
Stern Samuel
ארט' כשר
étterme
Oradea-Mare. Fényesen átalakított, 200 terítékre alkalmas étteremben lakodalmak és bankettek rendezését jutányosan vállalom.

Különbejárattal butorozott szoba egy vagy két intelligens zsidó fiatalembernek kiadó. Érdeklődni a Palesztinahivatálnál, Bras-sai-u. 10. emelet

Friss hal állandóan kapható Weisznál, Miksa-lemen-u. 6.

Figyelem!
ארטה כשר
étterem!
Özv. Grosz Adolfiné,
Oradea-Mare, Str.
Nicolai Jorga 10.
(Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak rendezését és abo-nenseket vállal
Izletes konyha, olcsó árak

Élvezett vasárnap este a Ferencz József-uton egy sárga bőrtáska. Megtaláló adja le a New-York portásánál kellő jutalom ellenében.

Keresek mielőbbre kényelmes butorozott szobát, lehetőleg fürdőszobával. Érdeklődni Ernster vendéglőben.

Pénztárnoki, incassói állást vállal volt tisztviselő nagy iparvállalattal, biztosítónál, esetleg megbízásokkal az ország területén bárhova és bármikor elutazom. Cautioval rendelkezem. Cim a kiadóban. 130

Csepélőgarnitúrákat, lokomobilokat, cséplőket és elevátorokat minden nagyságban keresek vételre. Részletes leírást kérek Eliás Győző gépészmérnök Timiseara III. Str. Radulescu 6. 1819

Nyomdák!
Könyv-kötészetek!
Fűződrót minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a Tip.
Fraternitas
Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlatlalt szívesen szorgalmunk. Nagyobb tételnél vízőkre is utazunk.

Két-bárom zsidó fiatalember vagy diák felvétetik teljes ellátásra, özvegyei maradt uriaszonnánál. Cim a kiadóban. 122

20 év óta fennálló ingatlanforgalmi iroda foglalkozik lakások, házak, üzleti helyiségek, gazdasági és gyári telkek, birtokok bérbeadásának, eladás és vételének közvetítésével. Özv. Friedmann Mari, Brassó, Vár-utca 47. Telefon 45.

Intelligens zsidó lány lakást és teljes ellátást kaphat Erzsébet-ut 6. fszt.

Keresek egy szigoruan vallásos zsidó házból való jobb leányt, ki egy szigoruan orthodox, polgári konyhát vezetni tud és ki a német nyelvben jártassággal bír. Varni tudók előnyben részesülnek. Megfelelés esetén számíthat az illető családiás bánásmódra. Ajánlatok Rosenthal Zoltán, Subotica (Jugoszlavia) címre küldendők.

Barzel
Fierarie
Vasúzet
Cluj-Kolozsvár,
Plata M. Vit. 13
Telefon 1049

TEÁSKANNA

arany, piros, kék, fekete, vagy barna bármelyikében bizhatsz, ha sulyt fektetsz zamatra.

TEÁSKANNA
arany
legnemesebb és legvilágosabb
Kursalon
keverékék
egyesítése, különleges teakeverék legfinomabb illattal, kiadóságában utólrhetően, miáltal a közép- nőségeknél nem drágább.

TEÁSKANNA
kék
hölygek kedvence
illatos nem izgató, uagnvezett
crossz keverék
különösen alkalmas samowarban való elkészítéshez, miután hosszabb leforrázás után sem lesz kesernyös.

TEÁSKANNA
fekete
a férfiak kedvence,
erős zamatos az angol izlésnek megfelelő, különösen alkalmas tejjel, vagy tejszínnel reggeli teának.

TEÁSKANNA
piros
tartalomdús és igen zamatos, legfinomabb aralású tiszta
Indo-Ceylon
teakeverék, erősebb felöntésnél tejszínnel, enyhébb felöntésnél anélkül igen ajánlatos.

TEÁSKANNA
barna
zamatos és kellemes
Családi
teakeverék
állandó fogyasztásnál sem fásasztja az élvezetet.

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
CLUJ, PIATA UNIRII No. 7.
Sejált tőkél: 48.000.000 lej.
Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsó-fehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed.
Áruraktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. külföldi átutalásokat teljesít. Safe deposit.
Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Kadima Nyomda- és Kinyomtatás E.-T. nyomdász Cluj, Strada Barza L. Pop (volt Brasov-utca) 10 szám

Magyarországi...
Kéziratok...
2925 október 30

1925 október 30

A ba

Eddig csak e maguknak azt a elégedetlen közvéterelni az ország hirtelen előráncig népek volt mivel tolvaj is ugyanez téktelen ügy mi csődületet támas gotdan végezhes villámhárító szere mányok ismerték engedhették meg dést ilyen célra Romániában már kalmazásba veszi zárólagos privile amelyből szomorú szolgálhat erre. T sen beszámoltunk annak még szok A baczi Zichy-k dolog történt, mi bérlője, egy órom rándult felelőten az ellene elrendelt ását. Ezek a fele legyen, oda és vissz hatnánk véresen e zsidó utasait.

Nem akarunk ezekkel a vasuti v den becstületes em alakult véleménye ról a kormányról akik eltérnek és k kori brutalitásoka nem a zsidóverés mint kísérő jelens a fontos. Az árvt hajtó nem hajthat alperes ifju baráták azt. Exterritó ták a baczi kast ebrudalták a hiva hajtót, nemis szó löiről. Nem tudj eddig, hogy a m czán ismét helyre hogy ilyen eset el közállapotainkra. tapasztalatokra zödve róla, hogy akadályoznia, má árverést kérő fél is megakadályoz

Amikor mi e tani értelmét v elsődleges fontos mognak, melye zsidókérdés itt c hogy valaki sz székkal és az ált kibujják kötelez hivatalos körök ről, azt sem tu ményük róla. D dösünk, ha nem az ilyen jelensé szerré fognak hajtót, amikor e el, akkor bi fog állami adót jö nek s a törvényi egyszer kiveri a az kiveri másko akkor kellemetlen amikor kereszté